

مقایسه عملکرد ارقام برنج در کشت مستقیم و نشاء

The yield comparision of rice varieties in direct seeding and transplanting method

سید جلیل نوربخشیان^۱

چکیده

این بررسی به منظور مقایسه عملکرد و سایر ویژگی‌های ارقام برنج در شرایط کشت مستقیم و نشاء کاری در دشتر جونقان واقع در استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۷۵ اجرا گردید. ارقام مورد بررسی شامل لاین‌های ۳۰، ۳۱ و ۶۵ منتخب از توده‌های محلی برنج استان، رقم ۲۴۱RCTN90 و رقم گرده محلی جونقان بودند. آزمایش به صورت فاکتوریل با پنج رقم و دو روش کشت مستقیم و نشاء کاری در قالب بلوک‌های کامل تصادفی با سه تکرار اجرا گردید. زمان کاشت نشاء همزمان با کشت مستقیم ارقام ذکر شده بود. برداشت نیز هم زمان با برداشت برنج در منطقه صورت گرفت و صفات مورد نظر نیز بررسی شدند. نتایج حاصل بیانگر آن بود که هیچ‌کدام از ارقام مورد بررسی در شرایط کشت مستقیم نسبت به گرده محلی جونقان عملکرد بیشتری تولید نکردند و حتی دوره رشد این ارقام با توجه بر محدودیت فصل رشد از نظر درجه حرارت اتمام نرسید. مقایسه عملکرد در شرایط کشت نشاء و مستقیم نشان داد که عملکرد بیشتری از کشت نشاء ارقام مورد بررسی نسبت به کشت مستقیم احتمال ۰-۰۱٪² افزایش نیز نداشت. میزان گلوبن ۵۶۰ کیلوگرم در هکتار در شرایط نشاء کاری بیشترین عملکرد را تولید نمود. سایر اجزاء و صفات ارقام در کشت مستقیم نیز نسبت به کشت نشاء کاهش معنی داری را داشتند.

واژه‌های کلیدی: برنج، عملکرد، کشت مستقیم و کشت نشاء.

مقدمه

از ریزش اولین بارندگی صورت می‌گیرد و پس از آن بذر سطح مزرعه پخش می‌گردد یا توسط دستگاه در عمق ۰/۵ تا ۰/۲۵ سانتیمتری خاک روی ردیف‌های ۰/۲۵ سانتیمتری کاشته می‌شود. سیز شدن و استقرار گیاه در این روش متکی به بارندگی و مقدار آن می‌باشد. این روش از کاشت (کشت مستقیم در شرایط بدون آبیاری) بیشتر در کشورهای آسیائی^۱ انجام می‌پذیرد. در امریکا نیز کشت برنج به صورت مستقیم در سطح مزرعه پخش می‌گردد. این روش از کاشت بیشتر در شرایط بدون آبیاری (متکی به بارندگی) انجام می‌شود. معمولاً تهیه زمین قبل از فصل بارندگی انجام می‌شود و تسطیح آن بعد

کشت برنج در دنیا در شرایط آبیاری و بدون آبیاری صورت می‌گیرد که بر اساس گزارش هاک (Huck, 1982) سطح زیرکشت برنج در شرایط آبیاری و بدون آبیاری (متکی به بارندگی) در دنیا تقریباً یکسان می‌باشد. روش کاشت برنج به طریق مستقیم و نشاء کاری در دنیا انجام می‌شود (Chatterjee and Mait, 1979). در روش مستقیم، بذر مستقیماً در سطح مزرعه پخش می‌گردد. این روش از کاشت بیشتر در شرایط بدون آبیاری (متکی به بارندگی) انجام می‌شود. معمولاً تهیه زمین قبل از فصل بارندگی انجام می‌شود و تسطیح آن بعد

تاریخ دریافت: ۱۳۷۹/۰۲/۰۴

- مرکز تحقیقات کشاورزی چهارمحال و بختیاری - شهرکرد

تاریخ پذیرش: ۱۳۷۹/۱۲/۱۸